

সুদেবণা গঙ্গোপাধ্যায়
ভাঙা গড়ার বিচিৰ কাৰিগৱ

মাঘৱাতে সবুজ মাকলীৰ
পেটেৰ ভিতৰ থেকে
একটা চড়ই বেৱিৱে
ব্যস্ত চোখে চাৰপথে চেয়ে
গহন আঁধাৰে বাঁপিয়ে প'ড়ে
দিব্য দৃষ্টিতে খড়কুটি কুড়িয়ে
সেঁথিয়ে গেল কালীৰ পেটে।
যুবতী রাতে ঘৰ বাঁধাৰ হৰপে
বেহিসাৰী সাহস জড়ো হয় ছেটু শৱীৱে।

অনন্তকাল রাত হয় না আলো নেভে না
পায়ৱার খোপে
অনুভূতি বাস্তবেৰ চৌকাঠ পেৱিৱে
পোছে যেতে পাৱে না বোধেৰ সীমানায়
তিক্ত স্বাদেৰ দুৰ্গঞ্জে ভৱা বাতাস
বিশ্বাসভঙ্গেৰ তপ্ত বালিতে জাৰিত হয়
একটি একটি কৱে দেওয়াল ভেঙে যায়
খড়কুটো আৰকড়ে বাঁচাৰ যুক্তে
দায়বদ্ধতা যেন অলীক হৰপে।

রাতেৰ ঘূঘ নষ্ট কৱে
ঘৰ বাঁধে ক্লান্তিহীন চড়ই
'ভাঙা' শব্দটি কৰে যেন
ওৱ অভিধানে ফুড়ুৎ হয়ে গেছে।

নীলিমা চৌধুৱী
তুমি ব্ৰাত্য, তবু ফিৱবে

না, বাতাসে কোনো চিহ্ন নেই, যেন কিছু হয়নি,
কিছু হারায়নি মায়েৱ, এ গথে কোনো দাগ নেই,
টিএসসি-ৰ ঈ কোনু শাহবাগ চতুৰ,
চাকা বিশ্বিদ্যালয়, কোথাও কোনো শিশিৰ লেখা
খুজি, তাৱা জেনে গেছে তুমি ভয়ংকৰ, ব্ৰাত্য,
মন্ত্ৰহীন, তোমাকে ভুলে যেতে হবে, সকলে বদ্ধপৰিকৰ,
তবু জেনো তোমাৰ বোনটি, বন্ধুৱা, রাত্ৰিৰ অৰুকাৰে,
চুপিচুপি শুমৰায়, তোমাৰ মা, এ মাটি অজাণ্টে
শিউৱে উঠে, ভেৰো না সব হজম কৱেছে তাৱা,
নষ্ট সময় তোমাকে রক্তাক্ত কৱল,
তবু তোমাৰ তৎকাৰ ফুটে আছে টি এস সি-ৰ ঘাসে
ঘাসে, তোমাৰ কলম এখন নতুন গ্যালাক্ষি হয়ে
আকাশে আকাশে, এ পথেই চলে গেল জহৰ
ভাইৱা, পলাশে শিমুলে সে রক্ত ফালুন আঁকা,
তাৱা ফিৱে এলে সহস্ৰণ তেজে, তুমিৰ ফিৱবে—
এই যে বনেৱ পথে তোমাৰ বিবিত পদচিহ্ন,
তুমি ফিৱবে পলাশেৱা জানে, তুমি ফিৱবে মেঘনা ধলেশ্বৰী
জানে, তুমি ফিৱবে রক্তে ভেজা মাটি জানে, জানি
আবিৰত ক্ষোভ বুকে তোমাৰ পদচিহ্ন গাণিব হবে,
এবাৱেৱ শিমুল পলাশ আৱো রক্ত লাল
সংৱক্ষ ফালুন অভিলাষ, অভিজিৎ বাংলাৱ

অনন্যা বন্দ্যোপাধ্যায়
বাঁশি

বাঁশিটি বাজাবে বলে, বিপজ্জনক বাঁকে
বসে আছি হায়াহীন অভিমান ভুলে
বসে আছি ধীৱ, বিপন্ন পালক তুমি
ফু-তে ওড়াবে। অধীৱ যমুনাকুলে
রহস্য ভাসে তুমি বাঞ্ছয় হলে, মোহপাৰ্শ
কেটে গোপিনীৰ লজ্জামুদ্ধি দিন এমন
হা-ঘৰ খোলা দাঁড়িয়ে নিৰ্মোক কঠিন
পুৰুষ চিহ্ন সব ভুলে নেয় আদিম শৱীৱে।
আৱ ওঠেৰ নীলে রেখে বিষ, তুমি
যে বাঁশি বাজাও অহনিশ, মোহন আলস্যে
ঈষৎ বকিম চোখ নিলাজ তমালে
বেঁধে মানতেৰ তিল; রাধিকা মানিনী
উন্মাদিনী প্ৰায় বসে আছে ঠায় উন্মীল।
অনুগামী বাঁশি যদি সুৱে, অভিসাৰী
ভাৱে পথৱাঙ্গা পথ থেকে ভুলে নেয়া
কুটিলা আঁধাৰ কুঁচি, জটিলা সুপ্রাচীন ধূলো
নগৱ চতুৰ আলো, মুখোশেৰ তৱ-তৱিকা
ওঁত পেতে বসে থাকা পথপ্রাঞ্চৰে কলঞ্চিনী
বেহুণা আস উল্লাস। যদি জৰ্মী নূপুৰ ধিৱে
ঘনীভূত নৈশ প্ৰমাদ, বিলোল বাঁশিৰ সুৱে
সম্মোহিত হতে হতে ভুবে যায় নীলেৰ অতলে

পলা দন্ত
উৎসব

মন্দিৱেৰ গৰ্ভগৃহে
যে মুৰ্তি এয়াৰৎ অচ্ছুৎ
তাৱই প্ৰাণে এক অপৰাপ
চালাচিৰ এঁকে চলেছি
পূৰ্বজ সমস্ত নিৰ্মাণ মুছে
অন্যতৰ এক খতুৱ
উৎসব এসেছে আজ
তবু আন্তৰ্দেৰ্মী এক সত্য
অকৰ্ম্মাণ উড়ান দেয়
গ্ৰহিহীন নিৱন্দেশে
ভেসে যায় শ্ৰোত
খণ্ডকে সমগ্ৰ বলে প্ৰম হয়।